25/06/2023

25 Ιουνίου 1826: Η αποτυχημένη εκστρατεία του Ιμπραήμ εναντίον της Μάνης

/ Ελλάδα 1821 - 2021

Η ήττα του Ιμπραήμ στη διπλή μάχη της Βέργας – Διρού

Μια μάχη που έδωσαν, σαν σήμερα, οι ουσιαστικά άοπλες γυναίκες της **Μάνης** και η οποία απέκτησε μεγάλη για το έθνος μας σημασία, αφού σημειώθηκε την περίοδο που η Επανάσταση κινδύνευε να χαθεί από τις εσωτερικές έριδες που αποδυνάμωσαν τα στρατεύματα και έκαμψαν το ηθικό των αγωνιστών.

Έτσι η **Πάτρα** βρίσκεται στα χέρια του **Γιουσούφ** πασά, η **Εύβοια** τουρκοκρατείται, το **Μεσολόγγι** πολιορκείται από τον **Κιουταχή** και οι κάτοικοί του βρίσκονται μια ανάσα πριν από την ηρωική έξοδο.

Στο μεταξύ ο **Ιμπραήμ** που είχε αποβιβαστεί στη **Μεθώνη** έσπερνε το τρόμο, κατέκαιγε και κατέσφαζε. Στο Μανιάκι ο **Παπαφλέσσας** που επιχείρησε να τον σταματήσει σκοτώνεται μαζί με τους 300 άντρες του μετά τα απανωτά

γιουρούσια του στρατού του.

Κάτω, λοιπόν, από αυτό το πρίσμα, η **μάχη του Δυρού** αναδεικνύεται ως υψίστης ιστορικής σημασίας, αφού η νίκη των Μανιατισσών που έτρεψαν σε φυγή τα λεφούσια του Ιμπραήμ, έδωσε πνοή, σε μια δύσκολη καμπή, στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα, ενώ παράλληλα αναγέννησε τις ελπίδες και την πίστη των αγωνιστών.

Ο Ιμπραήμ πασάς εκμεταλλεύτηκε την πολιτική και κοινωνική κρίση και άρχισε τις επελάσεις του για να καταστείλει την ελληνική επανάσταση. ο Ιμπραήμ επιστρέφει στην Πελοπόννησο με την έπαρση του αήττητου στρατάρχη και τον τίτλο του πορθητή. Από όπου περνά σπέρνει τον όλεθρο και την καταστροφή. Προκειμένου, δε, να εκμηδενίσει τις πενιχρές αντιστάσεις και με σκοπό να «τιμωρήσει» τους Μανιάτες, στράφηκε προς το μοναδικό ελεύθερο κομμάτι της Ελλάδας, τη Μάνη.

Στόχευε όπως εκτιμάται να την καταστρέψει ολοσχερώς, γιατί διέβλεπε ότι η **ελεύθερη Μάνη** ήταν μεγάλο και επικίνδυνο εμπόδιο στα σχέδιά του να αποκτήσει τον έλεγχο της Πελοποννήσου.

Φθάνοντας κοντά στη Βέργα του Αλμυρού, όπου οι Μανιάτες είχαν ταμπουρωθεί για να τον αντιμετωπίσουν, ο **Ιμπραήμ** απαιτεί την παράδοση όλης της Μάνης, γιατί αλλιώς –όπως διαμηνύει- «θα την περάσει όλη από το σπαθί του και δεν θα αφήσει ούτε ίχνος σπιτιού».

Όμως ο **Γιωργάκης Μαυρομιχάλης,** ο ηγέτης των Μανιατών, απαντά σαν άλλος Λεωνίδας και υπογράφοντας το έγγραφο ως «αρχηγός των Σπαρτιατών» τού διαμηνύει: «Σε περιμένουμε με όσας διαθέτεις δυνάμεις. Οι κάτοικοι της Μάνης γράφομε και σε περιμένομε».

Το πρωί της 22ης-6-1826 αρχίζει η διπλή επίθεση του Ιμπραήμ στη Μάνη. Με κατά μέτωπο επίθεση, με 8.000 πεζούς και 2.000 ιππείς εναντίον των περίπου 2.400 Μανιατών στη Βέργα του Αλμυρού. Ταυτόχρονα θέτει σε εφαρμογή την αποβίβαση από τη θάλασσα περίπου 3.500 ανδρών στην «καρδιά» της Μάνης, ώστε να τη διασπάσει και να χτυπήσει «πισώπλατα» τους αγωνιστές που είχαν συγκεντρωθεί στη Βέργα.

Τα πλοία αρχικά προσέγγισαν τον όρμο της Μάλσοβας, όμως μετά τον «κανονιοβολισμό» της ναυαρχίδας συνεχίζουν προς τον Όρμο του Δυρού. Στο χωριό του Δυρού δεν υπήρχε σχεδόν κανένας Μανιάτης και οι δυνάμεις του Ιμπραήμ αρχίζουν να αποβιβάζονται τα ξημερώματα της 22ας προς την 23η Ιουνίου.

Στη Βέργα ο στρατός του **Ιμπραήμ** κυριολεκτικά αποδεκατίζεται από τους ηρωικά μαχόμενους Μανιάτες.

Νέες αμαζόνες

Η ίδια πανωλεθρία περίμενε τον επαρμένο σερασκέρη και στο δεύτερο μέτωπο που άνοιξε στην «καρδιά» της Μάνης, στο Δυρό, όπου οι γυναίκες με τα δρεπάνια του θερισμού, με πέτρες, με ξύλα, με τα δόντια και τα νύχια ακόμα, ξέσχισαν και θέρισαν στην κυριολεξία τις δυνάμεις του. Οι τρομερές σκηνές άφθαστου ηρωισμού που λαμβάνουν χώρα στο Δυρό και σ’ όλη τη γύρω περιοχή είναι απίστευτου ιστορικού και εθνικού μεγαλείου. Ο ακαδημαϊκός Διον. Κόκκινος (Τόμος Ε’. σελ. 424), αναφερόμενος στη Μάχη του Δυρού και ιδιαίτερα στις ηρωίδες της Μάνης, τους αφιερώνει τα ακόλουθα λυρικά λόγια: *«Διά μίαν ακόμη φοράν, η δραματική και ηρωική πραγματικότης υπερέβη τας συλλήψεις των θρύλων κατά τον Ιερόν Αγώνα της ανεξαρτησίας μας. Όλα όσα αναφέρονται διά τας γυναίκας της Μάνης, που έτρεξαν εις την μάχην και εκρατούσαν αντί όπλων δρεπάνια, ρόπαλα και πέτρας, ξεπερνούν την φαντασίαν. Είναι ασύλληπτου πολεμικού μεγαλείου. Η Μάνη μάς έδωσε νέας Αμαζόνας...».* Την ίδια καταστροφή

παθαίνει ο Ιμπραήμ και δύο μήνες αργότερα στον Πολυάραβο, όπου κινδύνευσε να πιαστεί και ίδιος αιχμάλωτος από τους επιτιθέμενους Μανιάτες.

Στις τρεις αυτές ήττες ο Ιμπραήμ, εκτός από την καταισχύνη που υπέστη, έχασε τα 2/3 του στρατού του.

Η σημασία όμως της ανέλπιστης αυτής νίκης των Μανιατισσών στο Δυρό είναι τεράστια και ωφέλησε τα μέγιστα την εθνική παλιγγενεσία καθώς οι Μανιάτισσες κατόρθωσαν κάτι που φαινομενικά φάνταζε ακατόρθωτο.

Η «Κοψοχείλα» ανέκοψε την απόβαση

Όπως αναφέρεται σε αυτή, ο Ιμπραήμ παραπλέει τα παράλια της Μάνης και κανονιοβόλησε τις Κιτριές, την Καρδαμύλη, τη Σελίνιτσα (σ.σ.: το σημερινό Άγιο Νικόλαο), τον Άγιο Δημήτριο και την Τραχήλα, για να καταλήξει τελικά στο Δυρό.

Αρχικά, σύμφωνα με όσα έχουν προκύψει από έρευνες Μανιατών ιστορικών, τα πλοία του Ιμπραήμ επιχείρησαν να κάνουν απόβαση στη Σελίνιτσα, στον όρμο της Μάλσοβας – όπου στην αρχαία εποχή βρισκόταν το λιμάνι της **Πέφνου.**

Ο συγκεκριμένος όρμος βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τη Βέργα και ήταν άριστα προφυλαγμένος από το νότο. Το σχέδιο όμως του Ιμπραήμ έγινε αντιληπτό από το γέρο καπετάνιο Χριστέα, που έμενε στον πύργο του, κτισμένο κοντά στη Μάλσοβα και απέναντι από τη νησίδα της Πέφνου. Ο καπετάν **Στρατής Χριστέας** λόγω ηλικίας δεν μπόρεσε να πάρει μέρος στη μάχη της Βέργας.

Όταν όμως είδε τα εχθρικά πλοία να παραπλέουν τον μύτικα της Καρδαμύλης, έδωσε το σύνθημα του συναγερμού στα γύρω χωριά με συνέπεια γέροι, καλόγεροι, γυναίκες να οχυρώνονται στη βραχονησίδα, στον πύργο, στον όρμο και στη παραλία **«Πανταζί».**

Λάφυρο κουρσέματος

Καθώς τα πλοία πλησίαζαν τον όρμο, ο κανονιέρης **Στέφανος Χριστέας** κανονιοβόλησε τα εχθρικά πλοία με το κανόνι που βρισκόταν εμπρός από τον πύργο. Το κανόνι αυτό το είχε κουρσέψει ο καπετάν Χριστέας με τα παλικάρια του από ένα μεγάλο βενετσιάνικο καράβι στα πέλαγα της Μπαρμπαριάς. Η πρώτη οβίδα, για καλή τύχη των υπερασπιστών, «τσάκισε» το φλάμπουρο της ναυαρχίδας του **Ιμπραήμ,** ενώ παράλληλα οι **Μανιάτες** πυροβολούσαν τους **Τουρκοαιγύπτιους εισβολείς.** Ο Ιμπραήμ, νομίζοντας ότι θα βρεθεί αντιμέτωπος με δύναμη Μανιατών, έδωσε τότε εντολή να κινηθεί ο στόλος προς το νότο. Κατευθύνθηκε λοιπόν στην Τραχήλα την οποία και κανονιοβόλησε, αλλά,

επειδή η απόσταση από τον Άγιο Δημήτριο ήταν μικρή, δεν επιχείρησε να κάνει ούτε εκεί απόβαση και συνέχισε κατευθυνόμενος προς την Αρεόπολη και τον όρμο του Δυρού. Το κανόνι που χτύπησε τη **ναυαρχίδα του Ιμπραήμ** έγινε αργότερα γνωστό στη Μάνη με το όνομα **«Κοψοχείλα»**, γιατί κόπηκε από τη βολή ένα κομμάτι από το επάνω μέρος του χείλους του.

Σήμερα η θρυλική «Κοψοχείλα» δεν υπάρχει. Όπως μαθαίνουμε από το βιβλίο του **Αλέκου Χρυσομάλλη** «Η απόπειρα αποβάσεως του Ιμπραήμ εις Μάλσοβαν και το θρυλικό κανόνι "Κοψοχείλα"» (Καλαμάτα 1974), κομματιάστηκε στις 26 Οκτωβρίου του 1936, στη γιορτή του **Αγίου Δημήτριου.** Αναφέρεται συγκεκριμένα: *«Είχε μείνει ως έθιμο κάθε χρόνο στη γιορτή του καθολικού του χωριού Άγιος Δημήτριος να ρίχνουν μία κανονιά, "για να δίνουν τόνον εις την εορτήν, αλλά και να έρχεται εις την θύμησιν των Μανιατών το μεγάλο επίτευγμα του Ιστορικού αυτού κανονιού".»*

Εκείνο το χρόνο (1936), είχαν παραταπώσει το θρυλικό κανόνι με πολύ στουπί και βρεγμένο κεραμίδι για να κάνη έτσι μεγάλο κρότο. Όταν η μπαρούτη πήρε φωτιά, το γερασμένο πια κανόνι δεν άντεξε.

Με ένα δαιμονισμένο βογκητό που ακούσθηκε σε ολόκληρη τη Μάνη, η θρυλική "Κοψοχείλα" έγινε χίλια κομμάτια. Τα... λείψανα της "Κοψοχείλας" μέχρι πρότινος ήταν διασκορπισμένα και περιφρονημένα, από καιρό του διαμελισμού της γύρω από τον Ιστορικό Πύργου των Χριστέων, χωρίς να δυνηθούν ποτέ να εύρουν μίαν κάποιον θέσιν εις μίαν έστω φτωχή γωνιά ενός Μουσείου δια να διατηρηθή ούτως η ωραία παράδοσις του Ιστορικού γεγονότος της Μάλσοβας, από το οποίον εξηρτήθη όχι μόνον η τύχη της Μάνης, αλλά και η τύχη ίσως και αυτού τούτου του μεγάλου και ιερού αγώνος, του αθανάτου Ελληνικού Έθνους!»

ΠΗΓΗ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 1821